

Halt.

Datum: 19 oktober 2023

Betreft: reactie op het Besluit aanwijzing Halt-feiten zoals tijdens de consultatieronde beschikbaar is gesteld

Beste Ministerie van Justitie en Veiligheid,

Allereerst laat Halt weten het belang van een nieuwe concept-Halt-aanwijzing te onderkennen, waarbij een deel van de bepalingen meer is gesynchroniseerd met het IVRK. Echter, in voorgaande wordt bewust gesproken van 'een deel', daar Halt op een aantal punten verbeteringen ziet om de aansluiting bij het IVRK en de dagelijkse praktijk nog beter te borgen. Halt licht dit graag toe:

1. In de eerste plaats is het voor Halt, zoals ook reeds aangegeven tijdens de gedane uitvoeringstoets door Sira Consulting, niet duidelijk wat de achterliggende reden is van de verwijdering van artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht uit het Halt-besluit. In het proces dat heeft geleid tot de totstandkoming van het nieuwe Besluit is dit nooit gemotiveerd. Hoewel in een deel van de gevallen die onder dit artikel vallen passend zou zijn om de reprimande toe te passen en dit nu ook al gebeurt, leert de ervaring dat dat niet in alle gevallen zo is. Immers, op het moment dat de opsporingsambtenaar op straat verdere zorgsignalen vermoedt of de gedraging plaatsvindt onder verdachte omstandigheden, kan het passender zijn om pedagogisch te interveniëren en zowel met minderjarige als ouders het gesprek aan te gaan. Denk aan een 14-jarige die 's avonds om 11 uur op een verlaten bedrijventerrein wordt aangetroffen. Is dit nieuwsgierigheid of het begin van verdergaande criminaliteit? Een groepje meisjes en jongens dat ondanks herhaaldelijke waarschuwingen telkens op hetzelfde schoolplein bij elkaar komt. Gezellig of speelt er meer? Het vervallen van art. 461 Sr in het Halt-besluit brengt mee dat deze pedagogische handelingsmogelijkheid ontbreekt. Juist in een tijd dat er behoefte is aan vroegsignalering van potentieel afglijden naar grotere problematiek is het niet uit te leggen dat Halt niet ingezet kan worden. Iedere kans om jonge aanwas in beeld te krijgen dient benut te kunnen worden indien de opsporingsambtenaar daar reden voor ziet. Halt verzoekt dan ook om art. 461 Sr op te nemen in het herijkte Halt-besluit.

2. In de tweede plaats is in de toelichting op het Halt-besluit opgenomen dat aanpassing van het Halt-besluit gevolgen heeft voor de boa's als verwijzer. Dat is echter niet het geval en dat betreft Halt. Het is voor Halt dan ook niet duidelijk waarom dit in de toelichting staat opgenomen. Hoewel het belang van een pedagogische aanpak binnen het jeugdstrafrecht (inter)nationaal wordt benadrukt en dit niet alleen politie en OM betreft, leidt de huidige wettelijke inkadering ertoe dat de boa-bevoegdheden om naar Halt te verwijzen losstaan van het Halt-besluit. Boa's zijn landelijk, door middel van een brief van het OM-college van Procureurs-Generaal d.d. 15 juli 2014, aangewezen voor: openbare dronkenschap (art. 453 Sr), het voorhanden hebben van alcohol (art. 45 Alcoholwet) en het buiten toegestane tijden afsteken van vuurwerk (art. 2.3.5. Vuurwerkbesluit). Overige bevoegdheden dienen door middel van een

projectmatige aanpak te worden geregeld, waarbij goedkeuring van de gemeentelijke driehoek is vereist.

Niet alleen vanuit kinderrechtenperspectief, maar ook gelet op de groeiende professionalisering van boa's is het wenselijk dat een landelijke aanwijzing volgt voor boa's dat aansluit bij de overtredingen zoals deze zijn benoemd in het Halt-besluit. Uiteindelijk vervullen boa's eenzelfde belangrijke rol als de politie waar het gaat om het waarborgen van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Halt vindt het dan ook wenselijk dat boa's landelijk aanvullend op de bestaande bevoegdheden worden aangewezen voor de overtredingen zoals benoemd in het Halt-besluit (art. 424 Sr (baldadigheid), art. 443 Sr (overtreding noodverordening), art. 447e Sr (identificatieplicht) en de genoemde overtredingen in gemeentelijke verordeningen).

3. Ten derde zorgt het toevoegen van de recidiveregeling in het Halt-besluit ervoor dat minder ruimte is om, daar waar passend, af te kunnen wijken van de recidiveregeling. Op dit moment geeft de discretionaire bevoegdheid van de officier van justitie de ruimte om af te wijken van de recidiveregeling. De context van een feit kan aanleiding geven om van de recidiveregeling af te wijken en pedagogisch te interveniëren. Daarnaast staat in artikel 2 van het concept Halt-besluit een versmalling van de huidige recidiveregeling opgenomen: een Halt-afdoening kan ten hoogste twee keer worden aangeboden (lid 2). In afwijking hiervan, kan een jongere niet nogmaals naar Halt worden verwezen als sprake is van een tweede misdrijf of een eerdere leerplichtovertreding (lid 3). Dit leidt er in de praktijk toe dat een 13-jarige jongere die naar Halt is verwezen voor het stelen van een blikje drinken in de supermarkt op 17-jarige leeftijd niet naar Halt kan worden verwezen voor een vernieling met geringe schade. Of een jongere die eerder heeft verzuimd op school en daardoor niet naar Halt kan worden verwezen voor licht grensoverschrijdend gedrag. Voor een relatief licht strafbaar feit gaat de jongere mogelijk onwenselijk verder de strafrechtsketen in. Halt vraagt zich af wat de achterliggende reden is geweest om de huidige recidiveregeling te versmallen.

Alles bij elkaar genomen, raadt Halt aan om de recidiveregeling te laten bestaan in de OM-richtlijn en het kader voor strafvordering jeugd en adolescenten, inclusief strafmaten Halt februari 2021. Dat biedt tevens de mogelijkheid om desgewenst de recidiveregeling aan te passen in de toekomst. Ongeacht of de recidiveregeling in het Halt-besluit staat of de OM-richtlijn, vindt Halt de versmalling van de recidiveregeling onwenselijk.

4. Ten vierde acht Halt het in aansluiting op het bovenstaande onwenselijk dat jongeren die bij Halt zijn geweest voor het overtreden van de Leerplichtwet 1969 in een later stadium geen recht meer hebben op Halt. Dit sluit ook niet aan bij het kinderrechtenperspectief. Bepaalde context, zoals bij zorgsignalen en/of sprake van groepsdruk, zou mee moeten wegen in de bepaling of een jongere in aanmerking komt voor een tweede Halt-afdoening. Het enkele feit dat een jongere bij Halt is geweest voor verzuimgedrag doet niet af aan de meerwaarde van een Halt-interventie voor een jongere die grensverkennend gedrag vertoont dat raakt aan strafbaarheid. Denk aan een jongere die op 14-jarige leeftijd heeft verzuimd, maar als 16-jarige onder groepsdruk een winkeldiefstal begaat: is de jongere Halt écht voorbij? Het uitsluiten van de mogelijkheid tot Halt leidt ertoe dat verzuimende jongeren voor lichte strafbare

vergrijpen verder in de jeugdstrafrechtsketen terechtkomen. Het onwenselijke gevolg hiervan is dat de jongere een justitiële aantekening krijgt wat kan leiden tot stigmatisering in de toekomst. Halt stelt daarom voor deze onwenselijk uitsluiting op een tweede kans voor Halt te schrappen in het herijkte Halt-besluit.

5. Tot slot merkt Halt op dat de mogelijkheid om voor het overtreden van art. 8 Wegenverkeerswet 1994 naar Halt te verwijzen, uitgesloten is voor fietsen met trapondersteuning. Het is ons onduidelijk wat hiervoor de achterliggende reden is aangezien dit niet eerder in het proces is aangegeven. Jongeren hebben meer kans hebben op een verkeersongeval vanwege een gebrek aan vaardigheden en onervarenheid met nieuwe vervoersmiddelen of situaties in het verkeer. De Halt-interventie kan jongeren inzicht geven in het gedrag en hen verantwoordelijkheid leren voor verkeersveilig gedrag in de toekomst, voor zichzelf en voor de ander. Een fiets met trapondersteuning kan en zal in veel gevallen vanaf de leeftijd van 16 worden ingeruild voor een bromfiets of scooter. De les die een 14- of 15-jarige heeft te leren als hij/zij onder invloed op een fiets met trapondersteuning rijdt is juist voor deze groep zeer relevant. Volgens Halt is het dan ook niet verenigbaar dat een jongere onder invloed rijdend op een fiets naar Halt kan worden verwezen, maar deze mogelijkheid bij een jongere op de fiets met trapondersteuning ontbreekt. Hoe gaan we in de praktijk om met de situatie waarbij de jongere op een reguliere fiets wél naar Halt kan worden verwezen, maar zijn/haar vriend of vriendin op een fiets met trapondersteuning een geldboete krijgt? De context moet bepalend zijn of het nodig is om pedagogisch te interveniëren. Halt ziet er de meerwaarde van in om de verwijzing voor art. 8 Wegenverkeerswet 1994 open te stellen voor jongeren die rijden op een fiets met trapondersteuning. Vanuit pedagogisch oogpunt geldt dit ook voor de bromfiets of scooter. Halt stelt voor om de uitsluiting voor fietsen met trapondersteuning te schrappen in het herijkte Halt-besluit.

Ervan uitgaande u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd,

Directeur-bestuurder
Stichting Halt